NORAKSTS
Lieta Nr.A420350213
A03502-13/5

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 28.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Inga Juhņeviča,

piedaloties pieteicējam *D.Z.* un pieteicēja pārstāvjiem *A.R.* un zvērinātam advokātam Gunāram Priedem,
atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pārstāvēm *A.Č.* un *O.L.*,
trešajai personai *Z.Z.* un trešās personas *I.Z.* sevišķajai aizbildnei *E.I.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *D.Z.* pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 20.marta lēmuma Nr.1-6/684 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas bāriņtiesas (turpmāk – Bāriņtiesa) 2013.gada 20.marta lēmumu Nr.1-6/684 nolemts mainīt nepilngadīgā *I.Z.* pirmskolas izglītības iestādi no */izglītības iestāde/* uz */izglītības iestāde 2/*.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[1.1] Bāriņtiesā tika ierosināta lieta sakarā ar *Z.Z.* 2013.gada 21.februāra iesniegumu ar lūgumu izšķirt domstarpības starp viņu un bērna tēvu *D.Z.* par nepilngadīgā *I.Z.* pirmskolas izglītības iestādes maiņu.

[1.2] Nepilngadīgais *I.Z.* no dzimšanas līdz 2012.gada jūnijam atradās abu vecāku aprūpē un uzraudzībā. *D.Z.* un *Z.Z.* uzsākot dzīvot šķirti, *I.Z.* palika dzīvot kopā ar māti, kas īstenoja bērna ikdienas aprūpi un uzraudzību, bet ar tēvu *I.Z.* pavadīja nedēļas nogales un devās kopīgos atpūtas braucienos.

Starp vecākiem pastāv strīds par bērna dzīvesvietas noteikšanu, kas tiek risināts civilprocesā tiesā. Tiesvedības procesa laikā kopš 2013.gada janvāra *D.Z.*, nesagaidot tiesas spriedumu, ir mainījis bērna dzīvesvietu, vienlaikus piesakot bērnu */izglītības iestāde/* (turpmāk – */izglītības iestāde/*), bet no 2013.gada 11.februāra ir liedzis bērna mātei tikties ar dēlu, kā arī nenodrošina dēlam iespēju tikties arī ar nepilngadīgo māsu, kas atrodas *Z.Z.* ikdienas aprūpē. Bāriņtiesa pēc civiltiesas pieprasījuma ir izvērtējusi ģimenes situāciju un sniegusi atzinumu, norādot, ka Bāriņtiesas ieskatā bērna interesēs ir noteikt bērna *I.Z.* dzīvesvietu pie mātes *Z.Z.*

[1.3] *D.Z.* pārstāvis Bāriņtiesas sēdē pauda viedokli, ka bērna interesēs nav mainīt bērnam pirmskolas izglītības iestādi, jo bērns, atsākot apmeklēt */izglītības iestāde/*, ir atgriezies sev pazīstamā vidē un jau ir adaptējies, kā arī pedagogi nav novērojuši negatīvas pazīmes bērnā.

Bāriņtiesa uzskata, ka *D.Z.* pārstāvja teiktais ir pretrunā ar */izglītības iestāde/* sniegto informāciju. */izglītības iestāde/* sniegtajā informācijā norādīts, ka sākotnēji bērns */izglītības iestāde/* apmeklēja no 2010.gada 13.oktobra līdz 2011.gada 21.aprīlim, t.i., 5 mēnešus. Šajā laikā bērns bija 2 gadus vecs. Atkārtoti *I.Z.* sāka apmeklēt */izglītības iestāde/* no 2013.gada 2.janvāra. Bērns šobrīd ir sasniedzis 4 gadu vecumu un iestādi līdz Bāriņtiesas sēdes datumam ir apmeklējis nepilnus 3 mēnešus, no kuriem 4 nedēļas iestādē nav bijis slimības un ceļojuma dēļ. */izglītības iestāde/* sniegtajā informācijā norādīts, ka pedagogi ir novērojuši, ka bērnam nodarbību laikā ir pasīva attieksme, kā arī zēns ir pasīvs kontaktos ar vienaudžiem. Salīdzinot ar iepriekšējo */izglītības iestāde/* apmeklējuma laiku, *I.Z.* ir vairāk aktīvs individuālajās nodarbībās, tomēr cenšas būt neievērojams kolektīvajā darbā. Informācijā norādīts, ka zēns uz jautājumiem atbild negribīgi, bez emocijām.

Bāriņtiesa no */izglītības iestāde/* sniegtās informācijas secina, ka bērns vēl nav adaptējies jaunajos apstākļos, kā arī */izglītības iestāde/* sniegtā informācija ļauj secināt, ka, iespējams, bērnam ir negatīvs psihoemocionālais stāvoklis, kas varētu būt saistīts ar krīzes situāciju ģimenē. Ņemot vērā, ka bērns 2011.gada aprīlī pārtrauca */izglītības iestāde/* apmeklēt 2,5 gadu vecumā, bet atsāka 2013.gada janvārī 4 gadu vecumā, bērnam tā nebija atgriešanās ierastajos apstākļos, bet apstākļu maiņa, kurai nepieciešams jauns adaptācijas periods.

[1.4] *D.Z.* vienlaicīgi ar */izglītības iestāde/* apmeklēšanas uzsākšanu izmainīja bērnam ierasto kārtību – mainīja bērna dzīvesvietu un liedza bērnam saskarsmi ar māti un māsu. *D.Z.* veiktās darbības nav atbilstošas bērna interesēm, tādējādi pasliktinot bērna emocionālo stāvokli un nenodrošinot bērna tiesību uz saskarsmi ar otru vecāku.

Bērniem pirmsskolas vecumā ļoti nozīmīga ir emocionālā un fiziskā saikne ar primāro aprūpes un pieķeršanās personu, kas šajā gadījumā ir māte *Z.Z.*. Zaudējot pieķeršanās figūru, bērns zaudē harmoniju, un tas var veicināt bērnam uzticēšanās zudumu, kas nākotnē bērnam var izpausties kā antisociāla darbība.

[1.5] No *D.Z.* pārstāvja Bāriņtiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem secināms, ka *D.Z.* nav noskaidrojis, kurā pirmskolas izglītības iestādē bērnam vieta tiek piedāvāta, kā arī nav interesējies par */izglītības iestāde 2/* (turpmāk – */izglītības iestāde 2/*) piedāvāto apguves programmu, apstākļiem un iekšējo kārtību.

Apstāklis, ka *D.Z.*, nesagaidot civiltiesas nolēmumu, vienpersoniski mainīja bērna aizgādības kārtību un izlēma turpmāk nodrošināt bērnam izglītības apguvi mācību iestādē, kura ir tuvāk viņa dzīvesvietai, ļauj Bāriņtiesai secināt, ka *D.Z.* ir pārkāpis kopīgas aizgādības principu, tādējādi ierobežojot bērna mātes tiesības piedalīties dēla aizgādībā. *D.Z.* pārstāvja paskaidrojumi ļauj secināt, ka bērna tēvs nodrošinās dēla saskarsmes tiesību ar māti tikai trešās personas klātbūtnē, tādējādi pārkāpjot bērna tiesību neierobežoti satikties ar otru vecāku, no kura viņš ir šķirts.

Bāriņtiesa uzskata, ka šāda *D.Z.* rīcība apstiprina psihologa atzinumā konstatētās *D.Z.* personības iezīmes, tajā skaitā – brīžiem nepārdomāto un pārsteidzīgo rīcību, impulsivitāti, vairāk vērstu rīcību nodrošināt bērnam izglītību un uzturēšanu, mazāk pievēršot uzmanību dēla emocionālajām vajadzībām.

[1.6] Izglītības likuma 17.panta pirmā daļa paredz, ka katras pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmsskolas izglītību un pamatizglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē vai tuvākajā izglītības iestādē, kas īsteno izglītības programmu valsts valodā (..). Šī likuma 55.panta 1.punkts paredz, ka izglītojamam ir tiesības uz valsts vai pašvaldības apmaksātu pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības ieguvi.

Bērna māte *Z.Z.* bija reģistrējusi bērnu rindā uz */izglītības iestāde 2/,* kas atrodas pie mātes dzīvesvietas. Pienākot rindai, bērns 2013.gada 11.februārī tika reģistrēts */izglītības iestāde 2/,* un no 2013.gada 18.februāra bērnam vajadzēja uzsākt to apmeklēt, bet tas netika nodrošināts, jo bērna tēvs nepiekrita nodrošināt dēlam izglītības apguvi pašvaldības dibinātā izglītības iestādē, kas atrodas bērna līdzšinējās dzīvesvietas tuvumā.

/izglītības iestāde 2/ nodrošina akreditētas un licencētas pirmsskolas mācību programmas apgūšanu, tajā skaitā 5-6 gadīgo bērnu pirmsskolas izglītības apgūšanu.

Līdz brīdim, kamēr tiks atrisinātas vecāku domstarpības par nepilngadīgā *I.Z.* turpmāko izglītības ieguves iestādi, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Izglītības pārvalde ir nodrošinājusi vietas saglabāšanu */izglītības iestāde 2/*.

[1.7] *I.Z.* sava brieduma un mazā vecuma dēļ nav spējīgs izteikt viedokli un to motivēt jautājumā, kuru no izglītības iestādēm turpmāk viņš vēlētos apmeklēt, tādēļ viņa viedoklis šajā jautājumā netika noskaidrots.

[1.8] *D.Z.* rīcība, mainot *I.Z.* dzīvesvietu un liedzot *I.Z.* tikšanās iespējas ar māti un māsu, rada nepilngadīgajam *I.Z.* negatīvus emocionālus pārdzīvojumus.

D.Z., īstenojot dēla kopīgas aizgādības tiesības, nav ņēmis vērā kopīgas aizgādības tiesības nosacījumu – kopīgi lemt par jautājumiem, kas skar bērna intereses un var būtiski ietekmēt bērna turpmāko attīstību, un vienpersoniski pieņēma lēmumu par bērna pieteikšanu */izglītības iestāde/*, kas atrodas pie viņa dzīvesvietas. Ņemot vērā, ka šāds lēmums var ietekmēt bērna turpmāko attīstību, tad tas bija jāpieņem vecākiem savstarpēji vienojoties. Bāriņtiesa šādu rīcību vērtē kā *D.Z.* personīgo interešu stādīšanu augstāk par bērna interesēm un vajadzībām un vāju bērna vajadzību izpratni, dēla emocionālo vajadzību nodrošināšanai pievēršot mazāku nozīmi kā savām interesēm.

Bāriņtiesas ieskatā bērna interesēs ir noteikt bērna *I.Z.* dzīvesvietu pie mātes *Z.Z.*, bet */izglītības iestāde 2/* atrodas pie mātes dzīvesvietas. *I.Z. /izglītības iestāde/* vēl nav adaptējies un, ņemot vērā to, ka bērna atgriešanās iepriekšējā dzīvesvietā pie mātes radītu bērnam emocionālā stāvokļa līdzsvaru, pozitīvu morālu gaisotni un mazinātu diskomfortu, tas atvieglotu bērnam adaptāciju */izglītības iestāde 2/* un radītu pozitīvu gaisotni veiksmīgai pirmsskolas izglītības apgūšanai.

Līdz ar to Bāriņtiesa uzskata, ka nepilngadīgā *I.Z.* interesēs ir mainīt pirmsskolas izglītības iestādi no */izglītības iestāde/* uz */izglītības iestāde 2/*.

[2] 2013.gada 10.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *D.Z.* (turpmāk kopā – pieteicējs) pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteicējs pieteikumā norāda turpmāk minētos apsvērumus.

[2.1] Bāriņtiesa pieņemot Lēmumu ir balstījusies uz */izglītības iestāde/* sniegto informāciju un logopēda ziņojumu par *I.Z.* saskarsmes spējām, aktivitāti, kontaktu ar vienaudžiem, valodu. Logopēda ziņojumā konstatētais neietekmē bērna psihoemocionālo stāvokli un saskarsmes spējas ar pārējiem bērniem, kas norāda uz to, ka pretēji Bāriņtiesas Lēmumā konstatētajam, bērns ir pilnībā adaptējies jaunajos apstākļos, jo sevišķi, ņemot vērā, ka bērns ir atgriezies sava tēva mājās un savā ierastajā vidē, kur viņam ir atsevišķa istaba un nodrošināti viņa interesēm atbilstoši apstākļi, kur viņš ir dzīvojis kopš dzimšanas līdz 3 gadu vecumam.

/izglītības iestāde/ vadītājas ziņojumā ir norādīti apstākļi, kas bija konstatēti brīdī, kad bērns bija atsācis apmeklēt bērnu dārzu. Tas bija laikā, kad bērns četrus mēnešus bija pavadījis mātes aprūpē, kura ignorēja bērna vēlmes un nav darbojusies ar viņa fizisko un garīgo attīstību.

Līdz ar to Bāriņtiesa ir izdarījusi nepamatotus secinājumus par bērna saskarsmes trūkumu un nepietiekamo adaptāciju. Bāriņtiesa nav pieprasījusi */izglītības iestāde/* atzinumu par bērna stāvokli uz Lēmuma pieņemšanas brīdi un vadījusies tikai no tās informācijas, kas tika iegūta, kad bērns bija apmeklējis bērnudārzu tikai vienu nedēļu.

[2.2] Bāriņtiesa ar secinājumu, ka bērniem pirmsskolas vecumā ļoti nozīmīga ir emocionāla un fiziska saskarsme ar primāro aprūpes un pieķeršanās personu, kas konkrētajā gadījumā ir māte, ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 9.pantu un nepamatoti ierobežojusi pieteicēja tiesības.

[2.3] Aizgādības kārtība tikai mainīta bērnu vecākiem mutiski vienojoties Bāriņtiesas noteiktajā meditācijas procesā, ko apstiprina fakts, ka kopš 2013.gada 28.decembra līdz 2013.gada 11.februārim abi vecāki bez ierunām un savstarpējām pretenzijām ievēroja noteikto kārtību. *Z.Z.* līdz 2013.gada februārim nebija iebildumu pret to, ka *I.Z.* apmeklē */izglītības iestāde/*. Lēmumā ir neprecīzi norādīts, ka */izglītības iestāde/* tika izvēlēta, jo bērnu dārzs atrodas tuvāk pieteicēja dzīvesvietai. Bāriņtiesa nav vērtējusi apstākli, ka bērnu dārzs atrodas tuvāk bērna deklarētai dzīvesvietai – */adrese/*.

[2.4] Bāriņtiesas apgalvojums, ka bērns pats nevar noteikt sev bērnu dārza izvēli un izvēlēties, kuru bērnu dārzu apmeklēt, ir pretrunā Bērnu tiesību aizsardzības likuma 13.panta pirmajai daļai, kas paredz bērnam tiesības izteikt savas domas un tikt uzklausītam. Bērnam ir 4 gadi un tas nav šķērslis viņa domu noskaidrošanai un viedokļa uzklausīšanai.

[2.5] Bāriņtiesa Lēmuma pieņemšanas procesā ir pārkāpusi procesuālā taisnīguma un vienlīdzības principu. *Z.Z.* 2013.gada 11.februārī noslēdza līgumu ar */izglītības iestāde 2/* un vienojās, ka *I.Z.* apmeklēs bērnu dārzu no 2013.gada 18.februāra. Visas darbības *Z.Z.* ir veikusi slepus, neinformējot pieteicēju, tādējādi pārkāpjot bērna kopīgās aizgādības principu un izdarot darbības, kuras atbilstoši Bāriņtiesas lēmumam ir uzskatamas par bērna tiesību aizskārumu.

2013.gada 22.februārī Bāriņtiesa ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, aizstāvot *Z.Z.* intereses un vēršoties Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta pārvaldē ar lūgumu neatskaitīt *I.Z.* no */izglītības iestāde 2/* līdz brīdim, kamēr strīds starp vecākiem netiks izšķirts Bāriņtiesas sēdē.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 20.maijā saņemts Bāriņtiesas rakstveida paskaidrojums. Bāriņtiesa pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem apsvērumiem, papildus norādot turpmāk minētos apsvērumus par pieteikumā izteiktajiem argumentiem.

[3.1] Bāriņtiesa 2013.gada 5.marta vēstulē lūdza */izglītības iestāde/* sniegt informāciju par nepilngadīgo *I.Z.*. Bāriņtiesā 2013.gada 18.martā saņemta */izglītības iestāde/* 2013.gada 14.marta vēstule par nepilngadīgo *I.Z.*, kurā norādīts, ka bērns apmeklēja */izglītības iestāde/* no 2010.gada 13.oktobra līdz 2011.gada 21.aprīlim, tad atsāka apmeklēt */izglītības iestāde/* 2013.gada 2.janvārī. Līgumu par bērna apmeklēšanu parakstīja *D.Z.*. Pedagogi atzīmēja bērna pasīvu attieksmi nodarbībās, nevēlēšanos iesākto darbu padarīt līdz galam, kontaktā ar vienaudžiem bērns ir pasīvs, cenšas būt neievērojams kolektīvajā darbā, uz jautājumiem atbild ar nevēlēšanos, bez emocijām. Minēto informāciju ir tieši sniegusi */izglītības iestāde/*, nevis Bāriņtiesa izdarīja secinājumus no */izglītības iestāde/* sniegtās informācijas.

Līdz ar to Lēmuma pieņemšanas brīdī Bāriņtiesā bija saņemta jauna un pietiekama informācija no */izglītības iestāde/*.

[3.2] Bāriņtiesa Lēmuma motīvu daļā ir norādījusi, ka bērnam pirmsskolas vecumā ļoti nozīmīga ir emocionālā un fiziskā saikne ar primāro aprūpes un pieķeršanās personu, kas *I.Z.* ir māte.

No lietas materiāliem secināms, ka bērns no dzimšanas brīža līdz brīdim, kad tika pārtraukta vecāku kopdzīve, proti, līdz 2011.gada jūnijam, atradās abu vecāku aprūpē. Arī pēc vecāku kopdzīves pārtraukšanas *I.Z.* ikdienā dzīvoja ar māti, bet ar tēvu izmantoja saskarsmes tiesību līdz laikam, kad tēvs paņēma bērnu pie sevis un liedza bērnam saskarsmi ar māti, par ko turklāt liecina pieteicēja pārstāvja Bāriņtiesai sniegtā informācija.

Ņemot vērā Bāriņtiesas psihologa psiholoģiskās izpētes atzinumā norādīto, ka māte ir zinošāka par bērna vajadzībām un individuālajām īpatnībām, bet bērna tēvam ir mazāka izpratne un ir izteiktas grūtības veidot emocionāli tuvas attiecības, Bāriņtiesai bija pietiekams pamats secinājumam, ka *Z.Z.* ir bērna primāra aprūpes un pieķeršanās persona, jo bērns ikdienā dzīvoja ar māti, un tieši māte bērnam bija faktiski tuvākais un primārais aprūpētājs.

[3.3] Starp vecākiem pastāv strīds par bērna pirmsskolas izglītības iestādi un katram vecākam ir subjektīvais viedoklis. *Z.Z.* rīkojās normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, proti, vērsās Bāriņtiesā. savukārt *D.Z.* nevērsās Bāriņtiesā vispār, lai gan viņam to vajadzēja darīt, nevis rīkoties patvaļīgi un, vecākiem savstarpēji nevienojoties, vest bērnu uz */izglītības iestāde/*.

Pieteicējs pārkāpj bērna intereses, jo liedz bērnam tiesības saskarsmei ar māti, ko apliecina bērna tēva pārstāvja norādītais, kas ir atspoguļots Bāriņtiesas Lēmumā, ka *I.Z.* pie tēva dzīvo kopš 2013.gada janvāra sākuma, kā arī bērns ar māti netiekas, jo māte bērnu noskaņo pret tēvu. Vērtējot minēto bērna tēva rīcību, kura neatbilst bērna vislabākajām interesēm (bērna saskarsmes tiesības ar māti liegšana), ar bērna tēva darbībām attiecībā uz bērna iekārtošanu pirmsskolas izglītības iestādē, nevienojoties ar bērna māti par to, un, jo vairāk ņemot vērā, ka *D.Z.* sastādot */izglītības iestāde/* sarakstu ar personām, kuras var izņemt bērnu no */izglītības iestāde/*, tajā neiekļāva bērna māti, liecina par to, ka *D.Z.* attiecīgajā gadījumā nerīkojas bērna interesēs, savukārt */izglītības iestāde/* izmanto kā instrumentu savu, nevis bērna, interešu nodrošināšanai strīdā ar bērna māti par bērna aizgādības jautājumiem.

[3.4] */izglītības iestāde/* ģeogrāfiski ir izvietota tuvāk pieteicēja deklarētajai dzīvesvietai, nevis mātes. Bāriņtiesa ir vērtējusi, vai */izglītības iestāde/* faktiski atrodas tuvāk mātes vai tēva dzīvesvietai, salīdzinot attālumu starp */izglītības iestāde/* un tieši katra vecāka dzīvesvietu, nevis bērna.

[3.5] *I.Z.* ir tādā vecumā, kad atbilstoši savai brieduma pakāpei nevar sniegt pamatotu viedokli lietā, un tas varētu būt traumējoši bērna psihei. *D.Z.* bija tiesības lūgt Bāriņtiesu uzklausīt *I.Z.* vai arī vērsties pie psihologa, ja pieteicējs uzskatīja, ka lietā ir obligāti jānoskaidro bērna viedoklis un tas nav traumējoši viņa attīstībai. Pieteicējs ar šādu lūgumu nav vērsies un nav iesniedzis psihologa atzinumu, kurā būtu atspoguļots bērna viedoklis.

[3.6] Vienlaikus ar šo lietu, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā notiek tiesvedība civillietā Nr.C29765812 par nepilngadīgā *I.Z.* dzīvesvietas noteikšanu. Spriedums lietā nav pieņemts. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa ir lūgusi Bāriņtiesu sniegt

atzinumu lietā, un Bāriņtiesa ir sniegusi atzinumu, ka nepilngadīgā *I.Z.* interesēs ir noteikt dzīvesvietu pie mātes.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 7.jūnijā saņemts trešās personas *I.Z.* sevišķās aizbildnes *E.I.* (turpmāk – sevišķā aizbildne) rakstveida paskaidrojums, kurā norādīts, ka Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, nav rīkojusies atbilstoši bērna interesēm. Sevišķā aizbildne paskaidrojumos norāda turpmāk minēto.

[4.1] Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, ir balstījusies uz */izglītības iestāde/* 2013.gada 14.marta vēstulē norādīto informāciju, Bāriņtiesa nav uzklausījusi bērna viedokli. Informācija par bērnu ir sniegta par adaptācijas periodu, kas nevar objektīvi raksturot situāciju kopumā bērna interešu nodrošināšanai.

[4.2] 2013.gada 5.jūnijā, sazinoties ar */izglītības iestāde/* valdes priekšsēdētāju, tika noskaidrots, ka *I.Z. /izglītības iestāde/* iestājās 2013.gada 2.janvārī, pamatojoties uz līgumu, kuru parakstīja *D.Z.* Zēnam sākotnēji bija grūtības adaptēties pirmsskolas vidē, novērots, ka zēns vairāk spēlējās individuāli. *I.Z. /izglītības iestāde/* apmeklēja janvārī, februārī, martā, aprīlī, ar dažām kavētām dienām, laika posmā no 2013.gada 19.aprīļa līdz 2013.gada 30.aprīlim zēns */izglītības iestāde/* neapmeklēja, bet atsācis regulāri apmeklēt kopš 2013.gada 9.maijam. Šobrīd *I.Z.* iesaistās pirmsskolas organizētajās nodarbībās un aktivitātēs. Papildus tiek nodrošinātas peldbaseina, logopēda un keramikas nodarbības. Bērnu uz */izglītības iestāde/* atved un izņem bērna tēvs, rīkotos pasākumus apmeklē arī bērna tēva māte un tēva māsa. Bērna māte *Z.Z. /izglītības iestāde/* ir bijusi divas reizes, 2013.gada martā kopā ar juristu un 2013.gada 18.aprīlī, kad bērnu paņēma, pirms bērns bija devies uz nodarbībām peldbaseinā. Sākot apmeklēt */izglītības iestāde/*, bērna ikdienas aprūpi uzņēmās tēvs. Bērnam attiecības ar tēvu ir raksturojamas kā labas.

[4.3] *Z.Z.* 2013.gada 11.februāra iesniegumā ir lūgusi *I.Z.* uzņemt */izglītības iestāde 2/* no 2013.gada 19.februāra. *I.Z. /izglītības iestāde 2/* ir uzņemts no 2013.gada 25.februāra. Līdz 2013.gada 20.martam bērnam bija saglabāta vieta izglītības iestādē, bet no 2013.gada 30.aprīļa viņš ir atskaitīts.

Sazinoties ar */izglītības iestāde 2/* tika noskaidrots, ka *I.Z.* ir apmeklējis pirmsskolas iestādi no 2013.gada 24.aprīļa līdz 2013.gada 26.aprīlim. */izglītības iestāde 2/* vadītāja norādīja, ka zēnam ir pieķeršanās mātei, kas novērota, kad bērnu uz pirmsskolas iestādi veda un izņēma bērna māte, taču tas netraucēja bērnam brīvi justies un iesaistīties pirmsskolas iestādes nodarbībās. Laikā, kad bērns apmeklēja */izglītības iestāde 2/* rūpes par bērnu bija uzņēmusies māte. Ņemot vērā īso adaptācijas periodu, saskarsmē ar vienaudžiem bērns ir bijis komunikabls, nebija novērotas konfliktsituācijas ar vienaudžiem vai situācijas, kas liecinātu, ka bērnam nepatīk uzturēties */izglītības iestāde 2/*. Bērns raksturots kā mierīgs.

Secināms, ka *I.Z. /izglītības iestāde 2/* bija apmeklējis tikai četras dienas, turklāt, pēc Bāriņtiesas Lēmuma.

[4.4] Uzklausot *I.Z.*, sarunā noskaidrots, ka bērnam patīk uzturēties pie abiem vecākiem, patīk spēlēties ar mazo māsu. Bērnam patīk apmeklēt */izglītības iestāde/*, jo tur viņam esot draugi un patīk audzinātāja, patīk, kad viņu no pirmsskolas iestādes izņem tēvs vai

māte, mājās patīk spēlēties ar māsu. Bērns norādīja, ka ir gājis arī citā bērnudārzā, kur viņam patika un bija draugi. Viņam patīk zīmēt, peldēties. Līdz ar to no sarunas secināms, ka viņš ar prieku uzturas pie abiem vecākiem un apmeklē abas pirmsskolas izglītības iestādes.

Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, nav objektīvi izvērtējusi lietas apstākļus, tajā skaitā, uzklausījusi bērna viedokli. Šobrīd, kad bērns apmeklē */izglītības iestāde/*, kurā viņš jūtas labi, bērna interesēs nav atkārtoti mainīt izglītības iestādi.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz pieteikumā norādītajiem apsvērumiem. Papildus pieteicējs un pieteicēja pārstāvji paskaidroja, ka Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, nav salīdzinājusi abus bērnudārzus. */izglītības iestāde/* ir daudz labāks. */izglītības iestāde/* atrodas */rajons/*, bet bērna māte dzīvo */rajons 2/*. Tas, ka bērns atsāks apmeklēt */izglītības iestāde/*, bija vecāku kopējs lēmums, bet to nevar pierādīt, jo meditācijas process netiek protokolēts. Kad bērns sāka apmeklēt */izglītības iestāde/*, viņš dzīvoja pie tēva */rajons 3/*. Ja laulība tiek šķirta un bērns pamatā uzturēsies pie mātes, pieteicējs ir gatavs bērnu uz bērnudārzu vest. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa ir nospriedusi laulību šķirt un bērna ikdienas aizgādnību nodot mātei, tēvam nosakot saskarsmes tiesības sestdienās.

Tiesas sēdē Bāriņtiesas pārstāves pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem apsvērumiem. Papildus paskaidroja, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas nolēmums vēl nav stājies spēkā. Bērnam ir jāiet uz pašvaldības bērnudārzu, kas ir tuvāk mātes dzīvesvietai. Bāriņtiesa nav guvusi informāciju, ka abu pirmsskolas izglītības iestāžu programmas ir atšķirīgas. Ja pašvaldība piedāvā vietu bērnudārzā, vecākiem nav pienākums vest bērnu uz šo bērnudārzu. Bāriņtiesa vadījās arī no tā, kura dzīvesvieta bērnam ir bijusi pastāvīgāka. Apsverams ir jautājums, vai Lēmuma izpilde ir iespējama, jo šobrīd bērns, pamatojoties uz tēva iesniegumu, ir atskaitīts no pašvaldības bērnudārza un tajā bērnam vieta nav nodrošināta. Taču bērnam šogad paliek pieci gadi, un pašvaldība nodrošina vietu pašvaldības bērnudārzā, ja ir saņemts vecāku iesniegums. To bērns var apgūt arī privātā bērnudārzā, ja vecāki par to vienojas, Bāriņtiesai nav zināms, kādā veidā tika saskaņots tas, ka māte piesaka bērnu pašvaldības bērnudārzā. Atkārtota bērnudārza maiņa bērnam nebija traumējoša, jo viņš nebija adaptējies privātajā bērnudārzā.

Tiesas sēdē sevišķā aizbildne papildus rakstveida paskaidrojumos norādītajam paskaidroja, ka pirmskolu maiņa atstās iespaidu uz bērnu un vēlreiz to mainīt nav bērna interesēs. Tas radis stresu un nepatīkamas situācijas bērnam. Bērns sarunās ir vairākkārt uzsvēris, ka viņam ir piesaiste pie abiem vecākiem, bērns labprāt uzturas gan pie viena, gan otra vecāka, kā arī ar prieku ir apmeklējis abas pirmsskolas izglītības iestādes. Bāriņtiesa nav pieņēmusi objektīvi Lēmumu un izvērtējusi visus apstākļus.

Z.Z. tiesas sēdē paskaidroja, ka saprot, ka bērnam ir grūti mainīt bērnudārzu, ir pagājis ilgs laiks un bērns visu šo laiku apmeklēja privāto bērnudārzu. Bērns tur ir iejuties un viņam tur ir labi. *Z.Z.* ir ar mieru, ka bērns turpina apmeklēt šo privāto bērnudārzu, ja bērna tēvs nodrošina transportu. Ar pieteicēju ir vienojušies, ka bērns nedēļu dzīvo pie pieteicēja un

nedēļu pie mātes, un tēvs nodrošina bērna vešanu uz bērnudārzu. *Z.Z.* vērsās Bāriņtiesā, jo bija svarīgi, lai bērns būtu viņas tuvumā.

Motīvu daļa

[6] Lietā izšķirams jautājums, vai Bāriņtiesa pamatoti pieņēmusi Lēmumu mainīt nepilngadīgā bērna *I.Z.* pirmsskolas izglītības iestādi no */izglītības iestāde/* uz */izglītības iestāde 2/*.

[7] Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 19.panta otro daļu bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aprūpes un aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta trešo daļu jautājumos, kas var būtiski ietekmēt bērna attīstību, vecāki lēmumu pieņem kopīgi. Vecāku domstarpības izšķir bāriņtiesa, ja likumā nav noteikts citādi.

Ievērojot to, ka starp bērna vecākiem pastāvēja domstarpības par to, kuru pirmskolas izglītības iestādi bērnam apmeklēt, tad vecāku domstarpības minētajā jautājumā ir kompetenta izšķirt Bāriņtiesa.

[8] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda, ka brīdī, kad tika pieņemts Lēmums, bērna vecāki – pieteicējs un *Z.Z.* dzīvoja šķirti, bērns *I.Z.* darba dienās dzīvoja pie tēva un bija sācis apmeklēt */izglītības iestāde/*, kas atrodas tēva dzīvesvietas tuvumā.

Tiesa konstatē, ka lietā nav pierādījumu, vai pieteicējs un *Z.Z.* bija vienojušies, ka bērns no 2013.gada 2.janvāra uzsāks apmeklēt */izglītības iestāde/*. Ne pieteicēja paskaidrojumus par šādas vienošanās esamību, ne *Z.Z.* paskaidrojumus par tādas neesamību neapstiprina neviens tiešs pierādījums lietā. Ņemot vērā, ka pieteicējam un *Z.Z.* pastāvēja strīds ne tikai par bērna *I.Z.* pirmsskolas izglītības iestādi, bet arī par bērna ikdienas aizgādības tiesību un dzīvesvietas noteikšanu, kā arī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā bija ierosināta civillieta par viņu laulības šķiršanu, tiesas ieskatā nevienam no minētajiem paskaidrojumiem nav piešķirama lielāka ticamība.

Tiesa konstatē, ka 2013.gada 2.janvārī, kad *I.Z.* uzsāka apmeklēt */izglītības iestāde/*, kā arī Lēmuma pieņemšanas brīdī pieteicēja tiesības reģistrēt bērnu */izglītības iestāde/* neierobežoja neviens spēkā esošs Bāriņtiesas vai tiesas nolēmums. Tāpat šajā brīdī bērns vēl nebija reģistrēts */izglītības iestāde 2/*. Tiesas ieskatā pat gadījumā, ja pieteicējam pastāvēja domstarpības ar bērna māti par to, kur nosakāma bērna dzīvesvieta un kādā izglītības iestādē bērnu reģistrēt, un pieteicējam bija pienākums šīs domstarpības risināt Bāriņtiesā un tiesā, tas neliedza tiesības pieteicējam vispār reģistrēt bērnu pirmskolas izglītības iestādē un bērnam uzsākt tā apmeklēšanu. Arī līdz strīda izšķiršanai bērna vislabākajās interesēs var būt apmeklēt izglītības iestādi, kura nodrošina bērna personības daudzpusīgu veidošanos, veselības stiprināšanu, sagatavošanu pamatizglītības ieguvei. Ņemot vērā, ka pienākums īstenot bērna aprūpi un uzraudzību ir tam vecākam, pie kura bērns dzīvo, un konkrētajā laikā

bērns dzīvoja pie pieteicēja, pieteicējam nebija liegtas tiesības to nodrošināt ar tam pieejamas pirmskolas izglītības iestādes palīdzību.

To, ka nepieciešamība strīdus par bērna pirmsskolas izglītības iestādi un dzīvesvietu risināt attiecīgi Bāriņtiesā un tiesā neliedz bērna vecākam reģistrēt bērnu pirmskolas izglītības iestādē, apliecina arī Bāriņtiesas rīcība, akceptējot un nenosodot *Z.Z.* rīcību pirms Bāriņtiesas un tiesas nolēmuma bērnu reģistrēt */izglītības iestāde 2/*.

Turklāt konkrētajā gadījumā tiesa ņem vērā, ka bērns sāka apmeklēt izglītības iestādi, kuru bija apmeklējis jau pirms tam (2010.gada 13.oktobra līdz 2011.gada 21.aprīlim) un par kuru iepriekš *Z.Z.* iebildumu nebija. Arī no *Z.Z.* paskaidrojuma tiesas sēdē izriet, ka *Z.Z.* vērsās Bāriņtiesā domstarpību risināšanai par pirmsskolas izglītības iestādi nevis tāpēc, ka viņai būtu iebildes pret */izglītības iestāde/* sniegto pakalpojumu kvalitāti un tās atbilstību bērnam, bet tāpēc, ka viņai bija svarīgi, lai bērns atrastos viņas tuvumā. Tāpat tiesa ņem vērā, ka */izglītības iestāde/* atradās tuvu bērna tā brīža dzīvesvietai un uz to bērna nogādāšanu nodrošināja pieteicējs.

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa nekonstatē, ka tas, ka pieteicējs reģistrēja bērnu */izglītības iestāde/* un bērns uzsāka tā apmeklēšanu, neatbilst bērna vislabākajām interesēm

[9] Latvijas Republikas Satversmes 112.pants noteic, ka pamatizglītība ir obligāta. Saskaņā ar Izglītības likuma 4.pantu un Vispārējās izglītības likuma 20.[1]panta pirmo daļu tikai bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir obligāta.

Atbilstoši Izglītības likumam un Vispārējās izglītības likumam pirmskolas izglītību var iegūt ne tikai pašvaldības izglītības dibinātā pirmsskolas izglītības iestādē, bet arī privātā pirmsskolas izglītības iestādē.

Līdz ar to, lai gan Izglītības likuma 17.panta pirmā daļa noteic, ka pašvaldības pienākums ir nodrošināt bērniem, kura dzīvesvieta ir deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, iespēju iegūt pirmskolas izglītību bērna dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē, kā arī Izglītības likuma 55.panta 1.punkts noteic, ka izglītojamam ir tiesības uz valsts vai pašvaldības apmaksātu pirmskolas izglītības apguvi, no minētajām tiesību normām neizriet vecāku pienākums nodrošināt, ka bērns iegūst pirmsskolas izglītību pašvaldības izglītības iestādē, kā arī bērna dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē, ja tādu iespēju pašvaldība nodrošina.

Lietā nav strīda, ka */izglītības iestāde/* sniedz valsts izglītības standartam atbilstošu pirmsskolas izglītību.

Ievērojot minēto, pieteicējam pirms bērna reģistrēšanas */izglītības iestāde/* nebija pienākums noskaidrot, vai pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē bērnam tiek nodrošināta vieta, kā arī pēc tam, kad bērna māte reģistrēja bērnu */izglītības iestāde 2/*, piekrist bērna pirmsskolas izglītības iestādes maiņai.

[10] Nosakot, kuru izglītības iestādi bērnam apmeklēt, jāņem vērā bērna vislabākās intereses, samērojot izglītības iestādes tuvumu bērna dzīvesvietai, izglītības iestādes sniegto

izglītības kvalitāti un attiecīgās izglītības iestādes piemērotību konkrētajam bērnam, kā arī vecāku spējas nodrošināt, ka bērns apmeklē konkrēto izglītības iestādi.

Tiesa nekonstatē objektīvus apstākļus, kas liecina, ka bērna vislabākajās interesēs ir apmeklēt */izglītības iestāde 2/*, nevis */izglītības iestāde/* sekojošu apsvērumu dēļ.

[10.1] Bāriņtiesas kompetencē, lemjot par vecāku domstarpībām bērna pirmsskolas izglītības izvēlē, nav jautājuma izšķiršana, pie kura no bērna vecākiem ir nosakāma bērna dzīvesvieta, kā arī vecāku saskarsmes tiesību noteikšana. Līdz ar to Bāriņtiesai, izšķirot konkrēto strīdu, bija pienākums ņemt vērā bērna faktisko dzīvesvietu, nevis iepriekšējo vai bērna interesēm atbilstošāko dzīves vietu.

Konkrētajā brīdī bērns dzīvoja pie tēva un bērna dzīvesvietai tuvāka bija */izglītības iestāde/*, nevis */izglītības iestāde 2/*. Bērna tēvs nodrošināja bērna nogādāšanu */izglītības iestāde/*. Turklāt Bāriņtiesas sēdē pieteicēja pārstāvis ir apliecinājis gatavību arī no bērna mātes dzīvesvietas nogādāt bērnu uz */izglītības iestāde/* un no Bāriņtiesas Lēmuma neizriet, ka nav pieļaujams, ka pieteicējs ved bērnu uz bērnudārzu.

[10.2] Kā jau tika norādīts iepriekš */izglītības iestāde/* sniedz valsts izglītības standartam atbilstošu pirmsskolas izglītību.

Lietā nav pierādījumu, ka */izglītības iestāde 2/* spēj nodrošināt būtiski labāku un konkrētajam bērnam piemērotāku pirmsskolas izglītību, nekā */izglītības iestāde/*.

[10.3] */izglītības iestāde/* sniegtā informācija liecina, ka uz Lēmuma pieņemšanas brīdi (t.i., nepilnu trīs mēnešu laikā) bērns nebija pilnībā adaptējies */izglītības iestāde/*. Taču tiesa atzīst, ka katram bērnam ir savs laiks, kādā bērns spēj adaptēties jaunā izglītības iestādē. Tādējādi, nepastāvot pazīmēm, ka konkrētā izglītības iestāde vispār nav piemērota konkrētajam bērnam, nav pamata atzīt, ka tas ir pietiekošs pamats bērna pirmsskolas izglītības maiņai. Lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka */izglītības iestāde/* nav piemērota konkrētajam bērnam un ka adaptācijas laiks ir nesamērīgi garš. Arī sevišķā aizbildņa paskaidrojumi un *Z.Z.* paskaidrojumi tiesas sēdē apstiprina, ka bērns patlaban ir adaptējies */izglītības iestāde/*.

Bāriņtiesa pirms Lēmuma pieņemšanas nepamatoti nav ņēmusi vērā, ka */izglītības iestāde 2/* bērns vispār nav bijis un nav zināms, cik ātri bērns varētu adaptēties šajā bērnudārzā. Tiesas ieskatā, papildus dzīvesvietas maiņai atkārtota bērnudārza maiņa īsā laika periodā, kad bērns sāk iejusties esošajā bērnudārzā, neuzlabo bērna psihoemocionālo stāvokli un neveicina bērna adaptāciju pirmsskolas izglītības iestādē, bet tieši pretēji var to ietekmēt negatīvi.

[10.4] Tāpat, tiesas ieskatā, izšķirot konkrēto strīdu tikai par bērna pirmsskolas izglītības iestādi, nav izšķirošas nozīmes psiholoģiskās izpētes rezultātā noteiktajai vecāku izpratnei par bērna audzināšanu, spējām aprūpēt bērnu un veidot saskarsmi ar viņu.

Proti, no psihologa atzinuma neizriet, ka kāds no bērna vecākiem nespēj realizēt bērna ikdienas aizgādību, kā arī iesaistīties bērna izglītošanās jautājumos tiktāl, lai nodrošinātu bērna nogādāšanu pirmsskolas izglītības iestādē, kā arī atbilstoši sadarboties ar attiecīgo izglītības iestādi. Ikdienā 3 gadīga bērna vecākiem nav būtiski jāiesaistās pirmsskolas izglītības iestādes realizētajā izglītības procesā. Ievērojot minēto, pirmsskolas izglītības iestādes izvēlē nav būtiskas nozīmes niansēm, kurš no vecākiem spēj veidot labākas

emocionālās attiecības ar bērnu un nodrošināt bērna vajadzību apmierināšanu. Tam ir nozīme, izlemjot jautājumus pie kura no vecākiem ir nosakāma bērna dzīvesvieta, bet tas nav Bāriņtiesa kompetences jautājums, izšķirot konkrēto strīdu.

/izglītības iestāde/ 2013.gada 14.marta vēstulē sniegtā informācija apstiprina, ka pieteicējs ir izrādījis interesi un pietiekami sadarbojas ar pirmsskolas izglītības iestādi.

[10.5] Konkrētajā lieta ir arī būtiski, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā jau bija ierosināta civillieta par bērna vecāku laulības šķiršanu un bērna ikdienas aizgādības tiesību un dzīvesvietas noteikšanu un tiesas sēde lietas izskatīšanai nozīmēta 2013.gada maijā. Šī procesa rezultātā, neskatoties uz Bāriņtiesas atzinumu par bērna dzīvesvietu, bērna dzīvesvieta varēja tika noteikta arī pie tēva. Ņemot vērā, ka bērns jau bija uzsācis apmeklēt */izglītības iestāde/* un kā izriet no iepriekš minētā nav konstatējami citi objektīvi un pamatoti apstākļi, kāpēc steidzami ir nepieciešamas nomainīt konkrēto izglītības iestādi, tiesas ieskatā, pirmsskolas izglītības iestādes maiņa uz */izglītības iestāde 2/*, nesagaidot tiesas nolēmumu, biju pārsteidzīga.

[11] Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Bāriņtiesa nepamatoti ir pieņēmusi Lēmumu mainīt nepilngadīgā bērna *I.Z.* pirmsskolas izglītības iestādi no */izglītības iestāde/* uz */izglītības iestāde 2/*.

Tiesas sēdē bērna māte *Z.Z.* apstiprināja, ka patlaban piekrīt, ka bērns apmeklē */izglītības iestāde/*. Turklāt lietā nav strīda, ka patlaban bērns ir izslēgts no */izglītības iestāde 2/*. Līdz ar to, tiesa konstatē, ka vairs nepastāv vecāku domstarpības, ka bērnam ir jāapmeklē */izglītības iestāde/*, kā arī bez bērna reģistrācijas no jauna rindā uz vietu */izglītības iestāde 2/*, nav iespējams īstenot Lēmumā noteikto pirmsskolas izglītības iestāžu maiņu.

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteikums ir apmierināms un Lēmums atceļams.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Tiesa konstatē, ka par pieteikumu par lietas ierosināšanu Administratīvajā rajona tiesā ir samaksāta valsts nodevu 20 latu apmērā *(lietas 36.lapa)*.

Ņemot vērā, ka pieteicēja pieteikums ir apmierināts, tad no atbildētājas par labu pieteicējam ir piespriežama samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 255.panta pirmo daļu, 289.-290.pantu un 291.panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *D.Z.* pieteikumu.

Atcelt Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 20.marta lēmumu Nr.1-6/684 ar tā pieņemšanas dienu.

Piespriest no Rīgas pilsētas pašvaldības par labu *D.Z.* tā samaksāto valsts nodevu 20 (divdesmit) latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* I.Juhņeviča

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese_____I.Juhņeviča
Rīgā 2013.gada 28.jūnijā